

GAZET'A TRANSILVANIAI.

Gazet'a esse regulatu de 2 ori, si F6icia una data pe septemana, ad Mercuria si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. inlainturulu monarchiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu s6eu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la t6to postel6 c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 51.

Brasiovu, 24. Iuniu 1861.

Anulu XXIV.

Telegramu.

Pest'a, 6. Iuliu n. In urmarea rescriptului regesca s'a primitu adresa facuta de Deacu de ambe casele dietei din Pest'a cu unanimitate.

De verbis quantum vis!

„Ce e caus'a, ca romanii nu au incredere in unguri, ca nu voiescu a se infrati cu ei? de-si ungurii sunt aceia, cari au scapatu pe romanii de jugulu iobagiei si ei numai tienendu cu ungurii potu av6 venitoriu.“

Asia se intr6ba siacare unguru, cu care dai in vorba! Ce voru si respondiendu romanii la astfelu de intrebari, si p6te intipui siacine, care e cunoscutu cu referintiele romaniloru catra unguri, atatu din secelele trecute catu si de presentu. Ce trebuie se raspunda siacare romanu la intrebari, ca cele de mai susu voiu incerc6 a aret6 aci cu cuvinte pu6ine.

Ca nu au romanii incredere in unguri, se aru pot6 explic6 si singuru din dis'a latina: „ab amico reconciliato libera nos Domine!“ in se eu nu voiu se atingu cele trecute, prin cari s'au instrainatu romanii de catra unguri, ci voiu se me restringu la o6le presente.

Ungurii dicu, ca ei au scapatu pe romanii de iobagie si i au redicatu la sine — firesce din tin'a in care jaceau — (?) Ku dicu ca ungurii nu au dreptu a se laud6, ca ei au scapatu pe romanii din iobagie, cu atat'a mai pu6inu au dreptu a dice, ca ei au redicatu pe romanii la sine! nu, neci decatu nu, si se vedemu de ce nu? Sub ce tirania au jacutu iobagii (romani) pana la venirea Ardealulu sub domni'a casei imper. a Austriei, nu e de lipsa se descriu, cunoscutu prea bine; numai unui imperatu c6 Iosefu II. i au potutu succede a usur6 starea iobagiloru intru atat'a, catu se nu se mai tracteze c6 dobit6ce, ori lucruri fora vi6tia, ci c6 fiantie cuventat6re. Dela imperatulu Iosefu inc6ce la t6te dietele tieriei s'au demandatu, c6 se se ingrij6sca de unu urbariu, adeca se aduca lege pentru regularea referintieloru iobagiloru catra domniloru pamentesci, in se dietele nu au implinitu acele demandari pana la an. 1847. In acestu anu au statoritu unu urbariu, in se unu urbariu c6 acela, prin care s6rtea iobagiloru se facea cu multu mai rea si mai nesuferibile, de catu cum er6 mai nainte; pare, ca au disu ungurii candu l'au facutu, „noa dec6 ve trebuie urbariu, ve damu noi unulu, se ve saturati de eln.“ Acestu urbariu — care de se introducea, aducea pe iobagi la sapa de lemnu — s'au intaritu si de catra imperatulu, fiinduca cei cari au informatu pe imperatoriulu despre starea lucrului, eara au fostu unguri*).

Acuma dec6 ungurii in anulu 1847 au statoritu o lege urbariare atatu de nefavorit6ria iobagiloru, cum potu ei dice, ca in anulu 1848 ei au scapatu pe romanii de iobagie? cum se p6te c6 acei 6meni, cari numai cu unu anu mai nainte atatu de vresmasi s'au aretatu catra romanii**), se se si potutu schiamba in cursulu unui anu intr'atat'a m6sura? Dupa cursulu naturalu alu lucruriloru nu se p6te admite o asia schiambare. Se nu se si sguduitu Europa intr6ga in primaver'a anului 1848; se nu se si treditu omenimea din somnulu celu lungu alu suferintieloru si alu apathiei, credu ca si astadi aru fi romanii, de subtu sant'a cor6na a Ungariei, iobagi! — de nu cumva prin introducerea urbariului acelu atatu de apasatoriu, s'aru fi adusu romanii acolo, c6 se cerce a scutur6 jugulu celu greu alu iobagiei, cum au cercatu cu cateva dieci de ani mai nainte! Nu ungurii dara, nu, ci tempulu, spiritulu seclului alu 19 au facutu schiambarea cea mare! Dara chiaru se aiba ungurii dreptu, ca ei au scapatu pe romanii de iobagia, totusi nu se potu laud6 cu ac6at'a fapta, fiinduca ei desrobirea au facut'o numai pe lunga desdaunare, si inca o desdaunare c6 aceea, care pe cei mai multi dintre domnii pamentesci iau adusu la o stare mai buna, decatu au fostu inainte de 1848. De aci urm6dia ca romanii pentru stergerea iobagiei nu sunt detori neci cu o multiamita la unguri, si ca ungurii cu atat'a mai pu6inu potu pretinde multiamita dela romanii, cu catu au fostu mai grea si mai delungata apasarea si batjocorirea ce au suferit'o romanii dela ungurii nobili. —

Ca nu au romanii incredere in unguri, e unu lucru f6rte firescu! Cine nu scie dintre romanii, ca politic'a ungur6sca acolo bate, c6 se faca pe t6te celelalte pop6re de sub cor6na Ungariei, magiari? Ce au voitu Kossuth (dela anulu 1836—1848) pe care atatu ilu ador6-

dia ungurii? au nu magiarisarea tuturor elementeloru din Ungaria, Croatia, Transilvania? Ce au voitu celu mai mare unguru (a' leg-negyobb magyar) Sz6csenyi a face din Ungaria? Totu acea au vroitu si Sz6csenyi ce Kossuth, adeca desnationalisarea slavaciloru, romaniloru, serbiloru, croatiloru, germaniloru etc. Kossuth numai intru aceea s'au destinsu de Sz6csenyi, ca cela a datu cu bat'a in balta, s6u mai bine: K. d6 cu bat'a in capu, c6 de o data se se om6ra, se st6r-ga pop6rele nemagiare din sirulu pop6reloru — candu Sz. cu cea mai furisita si mai pericul6sa astutie (violentie) luer6, ca numai cu in-cetulu se ad6rma pe celelalte pop6re, ca (dupa dis'a romanului) se se trez6sca o data m6rte. Care din acesti 2 apostoli ai magiariloru a fostu mai periculosu pentru romanii — si pentru t6te pop6rele nemagiare? — nu credu se se afle cineva dintre romanii se dica, ca Kossuth! Nu K. ci Sz. a fostu periculosu pentru vi6tia pop6reloru nemagiare in Ungaria; pentruc6 de unu contrariu s6u agresoriu alu vietiei tale, te poti aper6, dec6 te ataca deadreptulu si la vedere; — si lupt'a e celu pu6inu nesecura, precum si esitulu dubiu; eara in contra unui inimicu care ambla pe cali ascunse nu te poti aper6, si prin urmare perirea ti e secura! Partea mai mare a magiariloru — (intielegu numai pe inteligentii cei cari au luat pe sene a reorganis6 Ungaria etc.) s'au abatutu dela politic'a lui K. (unii totu mai tienu cu K. — desi insusi K. — dupa cum se vorbesce si au schiambatu planurile) si calca acuma in urmele lui Sz.; si vediendu ca K. cu aceea a datu cu bat'a in capu (in balta voieimu se dico) — au sculat pe t6te pop6rele asuprasi; acuma magiarii cei mai politici ind6sa pe t6te pop6rele cu promisiuni si omenie, catu poti se dici cu romanulu: te om6ra cu omenia, firesce cu vorb'a numai; te chiama si la m6sa, catu ai pot6 se cugeti, ca vei vetem6 bun'a cuviintia si omenia, dec6 nu vei crede si nu te vei indestuli si multiami cu acele pre multa fram6sa vorbe! In se ce se vedi, romanulu nu prea sci la eticheta — asia voru dice strainii — in se eu dicu, ca romanii suntu satuli de vorbe, ar' vroiu se ved6ia si fapte; sunt fripti odata de focu, nu si mai baga degetele in elu, ca sciu ca eara se voru frige; sunt necredintiosi c6 Tom'a, si precum nu au creditu Tom'a vorbeloru colegiloru sei, — pana nu si a bagatu degetele in ranele lui Christosu; asia nu credu neci romanii vorbeloru magiariloru, neci nu voru crede, pana ce nu se voru bag6 ei insine c6 o individualitate politico-natiunare in constitutiunea comune a tieriloru de sub cor6na Ungariei! — (Va urm6).

Reactiunea.

(Capetu din Nr. tr.)

Pentruc6 se mai remanemu inca totu pe lunga cestiunea limbei, observamu inca pe scurtu, cumca, dupace introducerea limbei magiare in sc6le si in t6te deregatoriile publice se decretase prin dietele din nainte de an. 1848 si se sanctionasera de regele; dupace earasi prin legile din 1848 nu s'a datu nici unu felu de garantia nationalitatii si limbei altoru pop6re, — asia este invederatu, cumca celelalte nationalitati se vediuira nulificate prin legile unguresci.

Anume in Transilvania se afl6 in fiantia cu privire la limba art. 31 din 1791 carele tiene: „Lingvae hungaricae usus antea quoque vigens in gremio nationum hungaricae et siculicae, atque apud omnia dicasteria, officia et tribunalia porro etiam obtineat.“

Acu romanulu isi va insemn6, cumca ac6sta lege s'a decretatu in anulu in care sa substernutu si supplex libellus Valachorum pentru recun6scerea nationalitatii romane.

Cu atata nu a fostu destulu.

Artic. din 1846/7 suna asia: T6te iurisdictionile, precum si t6te tribunalele si auctoritatile publice atatu in pertractarile catu si in raporturile loru si in redactiunea protoc6leloru si a emiseloru in sinulu natiunii magiare si secuesci voru intrebuinti6 limb'a magiara, eara in sinulu natiunii sasesci limba nemti6sca.“*)

*) Minden t6rv6nyhatos6g, valamint minden t6rv6nysz6k 6s polg6ri k6zhatos6g mind tárgyal6saiban, mind tudosit6saiban 6s jegyz6k6nyvi szerkeszt6seiben 6s kiadv6nyaiban. a' magyar 6s sz6kely nemzet kebel6ben magyar, a' sz6sz nemzet kebel6ben pedig n6met nyelvet alkalmazand. —

*) Totu rescriptulu in se la acea mica minoritate a dietei (din an. 1847) care au caditu cu parerea-si data in fav6rea tieraniloru!

**) Fiinduca partea cea mai mare a iobagiloru au fostu romanii, ei numai f6rte pu6ini unguri, secui si sasi; asia candu e vorba de iobagi, potemu intrebuintia acesta spresiune.

цей попорацији, — рекзноште, кѣмкѣ ачестѣ попорѣ интенције шѣ естѣнѣ се дѣлѣште, ма зиче, кѣмкѣ не нациѣна сѣсѣкѣ, не каре елѣ де алминтѣра о дѣкаркѣ кѣ тотѣ фелѣлѣ де лавлѣ, не ача нациѣне адекѣ, каре ѣ плаче а се пѣми не cine p ovida et circumspēcta natio — азѣ тѣне о ва авсорѣ.

Дѣкѣ ачѣста е аша, дѣспре че еѣ нѣ ме дѣдоѣеокѣ, че пѣ-катѣ маре а автѣ леѣислаѣизнеа Ардеалѣлѣ кѣ не о аотѣелѣ де нациѣне де виѣдѣ, не знѣ попорѣ, каре дѣнтре че ле маѣ грѣле им-преѣцѣрѣрѣ а датѣ довеѣи де атѣта пѣтере де виѣдѣ, л'а кондам-натѣ ла склѣвѣ де 400 ани!

Знде ар еѣ ажнѣсѣ пѣнѣ акѣма — Ардеалѣлѣ, ачѣстѣ Спар-тѣ мѣкѣ, дѣкѣмѣ ар еѣ автѣ атѣда civi liberi, кѣдѣ he- loti а автѣ.

Ача старе се шерѣбѣскѣ де ескѣсѣ шѣ ла ача овсѣрѣвациѣне че о фѣкѣ Есч. Са епископѣлѣ, дѣспре дѣфектѣле кѣлѣтрѣи roma-ниѣрѣ, шѣ етѣ Есч. Са не маѣ арѣтѣ шѣ алѣ старе пѣкѣжѣтѣре де сѣлетѣ.

Леѣиле дѣн 1848 с'аѣ оанкѣиѣнатѣ пѣрѣн сѣциѣлѣлѣ челѣрѣ трѣи нациѣни, адекѣ: алѣ маѣиѣриѣрѣ, оекѣлѣрѣ шѣ сашѣлѣрѣ, алѣ челѣрѣ трѣи нациѣни зѣкѣ, каре тѣте лаѣлѣлѣ авѣа фѣкѣ 600,000 сѣлетѣ, еарѣ знѣ милиѣнѣ трѣи сѣте чѣпѣчѣеѣ шѣ трѣи мѣи де romaнѣ с'аѣ игнѣратѣ, токѣма ашо, пѣкѣзм пѣшѣ дѣнтрѣбѣз домпѣлѣ не шерѣлѣлѣ сѣлѣ, кѣндѣ дѣшѣ винде кѣса.

Че со атѣнде де конкѣлѣсѣле конгрѣсѣлѣи romaнѣ дѣла Бѣажѣ: ниѣи еѣ нѣ дѣнѣ, кѣмкѣ ачѣлеа алѣ пѣтере легалѣ, дѣнсе алѣ тотѣшѣ о дѣсѣмпѣтѣте моралѣ фѣртѣ маре! Пѣнтрѣ кѣ знде се адѣнѣ 20—30,000 де ѣшѣнѣ*) шѣ маѣиѣестѣз пѣтѣнѣнѣле кѣ о воѣе пѣндѣрѣсѣ, ѣ сѣрѣвѣзѣ аѣверсѣра дѣн тотѣ аѣлѣ, шѣ дѣцѣртѣрѣеокѣ, ка шѣ дѣн виѣторѣ сѣ о сѣрѣвѣе, — знѣ актѣелѣ де конгрѣсѣ алѣ игнѣра аша зшѣрѣлѣ, нѣ се пѣте!

Нѣ воѣ се фѣшѣ рѣлѣ дѣцѣелѣсѣ. Еѣ, каре пѣсѣчѣнеа нациѣнѣи romaнѣ нѣ о пѣрѣескѣ дѣн пѣнтѣ де ведеѣре ардеалѣнѣ чѣ дѣн пѣнтѣ де ведеѣре алѣ Зѣгарѣеѣ, вѣдѣ о маре парѣ а ачѣсторѣ дѣгрѣжѣрѣ, о фѣре пѣре фѣрѣкѣсѣ (szűkeblű), пѣнтрѣкѣ еѣ дѣла леѣислаѣизнеа знѣтѣ ашѣтѣпѣтѣ виндекарѣ тотѣлѣ; дѣнсе нѣ мѣ се парѣ тотѣшѣ а еѣ де ачѣлеа, каре дѣкѣмѣ с'ар рѣсолѣви шѣ пѣинѣте де рѣпѣкѣпорѣреа фѣпѣтѣкѣ, ар пѣрѣкѣлѣта сѣлѣ имѣрѣцѣитѣеа пѣтриѣеѣ сѣлѣ азѣкторѣитѣеа корѣлѣлѣ леѣислаѣивѣ.

Ноѣ виѣдѣимѣ дѣн ниѣште тѣмѣврѣ, кѣндѣ тѣрѣмеа дѣра нѣ кон-стѣ дѣн естѣндеѣреа еѣ дѣографѣкѣ, чѣ дѣн кѣшѣтѣгѣреа сѣлетѣелѣрѣ, зѣпѣреа сѣлетѣеокѣ шѣ инѣлекѣтѣлѣлѣ а пѣпѣрѣелѣрѣ е ача пѣтере, дѣн пѣинѣтеа кѣрѣеа се пѣлѣкѣ шѣ трѣнѣрѣеа че ле че есѣрѣчѣтѣ о пѣ-тере пѣнтѣрѣиѣнѣтѣ. (Дѣкѣеѣреа ва зрѣма.)

TRANSLIBANIA.

Brasiovu, 4. Iunie n. Escelenti'a Sa prealuminatulu Dn. A. episcopu si metropolitu Alexandru Sterka-Siulutlu pentru cautarea sanatatii va veni in dilele acestea la ap'a minerala din Elb-patak. Dumnedieulu puteriloru se'lu aduca in pace si se'i renoiésca viét'ia, cá ceea a vulturului, cá se póta conduce la portulu doritu naia luptei pentru drepturile politice ale natiunei romane, care privesce in Escel. Sa unu angeru comunu aperatoru alu causei ei.

Brasiovu, 4. Iunie n. In septemana trecuta decursera ec-samenele de promotiune si cele publice la tóte institutetele gimnasiale de aici; — eara Dumineca in 30., dupa serbarea de Te Deum se tie-nura solenitatile indatinete la cetirea clasificatiuniloru si premiarea ti-neriloru celoru distinsi si se dimise tenerimea dѣn gimnasiulu romanu si celu catolicu, eara in celu evangelicu voru urma acestea solenitati in septemana viitóre.

In gimnasiulu romano-catolicu se aflara intre 90 scolari si 28 de tineri romani, diutre cari parte mare totu eminenti; premiati fura 7 insi si dintre romani. —

Gimnasiulu sasescu ilu frecuentara 20 tineri romani, scótele rea-le 5 insi si cele normale 36, totu cu succesu bunu.

Decursulu esameneloru in scótele romanesci din Brasiovu urmá asia: — Dupa finitulu esameneloru acripturistica si orale de promo-tiune carele au duratu dela 11—22. Iunie s. n. incepura cele publice si se continuara in ordinea acésta: in 25. si 26. se esaminara scola-rii din clasele gimnasiali; in 27. si 28. clasele normali de feciori; in 29. cele de fetiite.

In 30. Iunie dupa celebrarea dosologiei in biseric'a S. Nicolau pe la 10 óre se incepú solenitatea citirei de clasificatiuni si a premia-rei, carea, dupa intonarea imnului nationale, se deschise de directo-rulu gimnasiulu cu o cuventare ajustata cercustariloru.

Atatu esamenetele publice si anume celu tienutu cu feciórele de cl. IV. pentru prim'a data, catu si acésta solenitate fu ornata de presen-ti'a unui publicu numerosu, intre care destingemu pe on. eforia a scó-leloru, pe on. comitetu alu Reuniuni F. R.

Pe lunga premiale ce s'au impartitu la 14 scolari distinsi din partea on. eforii, D. protopopu I. Popasa dupa doveditulu seu zelu

a daruitu 8 fr. m. a. cu dorintia spre a se cumpará premia pentru fe-ciórele ce s'au destinsu la lucru de mana; D. eforu I. G. Ioanu a da-ruitu 4 es. din Vocabulariulu romano-germanu „Polizu“ cu dorinti'a spre a se impartu la cei patru primi eminenti din cl. gimn.; D. Dr. de medicina Otrobanu a daruitu 2 fr. mon. a. cá se se dea in natura la unu scolariu eminentu; si in fine D. Mironu a daruitu 4 fr. m. a. pentru premiarea fecióreloru eminenti din clasele I.—III. normali. Pentru cari fapte generóse si premergatórie cu esemplu li se da pu-blica multiamire.

Unu numeru frumosu de 356 invetiacei si la 50 fetiite frecuen-téza acestea scóli, din care in gimnasiu suntu 76 si in scótele nor-mali 280. —

Cu mare bucuria vedemu ca publiculu romanu se intereséza de inaintarea tener. scolare intru invetiaturi, — ceea ce dovedi numerós'a fiantia de fačia la solenitatile tienute. — Asia fratiloru! Se impinte-namu cu tóta ocasiunea curagiulu tenerimei la continuarea invetiaturi-loru, cu totu felilulu de apucaturi insufletítóre si indemnatórie, ca im-multiendune intieleginti'a viitorulu nostru e ascuratulu mai curundu ori mai tardiu, precandu la din contra earasi potemu cadé unde am fostu, neavendu cine se se prelupte in frontariulu vietii nóstre constitutio-nale si nationale politice. Onóre si stima amiciloru culturai tenerimei, eara celoru ce póta sarcin'a de apostolatulu invetiatoriloru, denegan-dui tóte comoditatile fačia cu luminarea tenerimei si crescerea ei dupa fasonulu seclului de fačia, cuvenita recunosciinta! —

Deva, 30. Iunie n. Comitetele supremu alu comitatului Hune-dórei vrendu a'si tiené parol'a data la constituirea comitatului, con-chiamá pe 8. Iuliu a. c. st. n. congregatiunea generala pentru alege-rea unui comitetu nou comitatensu; pentruca comitetulu celu re'ntre-gitu de deunadi nu au potutu duce in fine nimicu. La acésta congregatiune sunt chiamati: 1) Toti nobilii. 2) Representantii comunita-tiloru, 1 dela 50 si 2 dela 100 de numere. 3) Toti cei ce platescu 8 fr. contributiune directa. — 4) Toti parochii religiuniloru domitóre in acestu comitatu. 5) Protopopii — onoratorii — toti medicii si a-potecarii, prevediuti cu diplome — meseriasii si negutiatorii.

Deci cu totii se ne folosimu de dreptulu nostru lasandu tóte alte interese de o parte, cá se nu ne blasteme viitorimea, ca am fostu lasi intru aপরarea dreptulu nostru, a oficialitatei limbei si a intereseloru culturai pentru sii nostrii. La lupta cu puteri unite! G. C.

Клѣторѣа Іасѣпѣитѣеѣ Сале а Домнѣлѣи кѣпитанѣ сѣпѣрѣтѣ Алек-сандѣрѣ Бохѣеѣелѣ дѣла Клѣеѣсѣ ла Нѣсѣсѣдѣ дѣн 15. иѣ 16. Існѣсѣ ст. n. 1861.

(Зрѣмѣре.)

Ла марѣиѣеа дѣотѣрѣкѣлѣи не деалѣлѣ Макоѣлѣи, знде стѣ рѣ-дикѣтѣ знѣ аркѣ де трѣимѣсѣ кѣ инѣкрѣиѣизне: „sine ai venit“ шѣ имѣпнатѣ кѣ о мѣлѣиѣе де сѣеарѣрѣ трѣикѣлѣре нациѣнале, ашѣтѣта не Іасѣт. Са знѣ алѣ бандѣрѣшѣ дѣн маѣ мѣлѣе сѣте де жѣнѣ romaнѣ дѣмѣрѣкѣцѣи сѣрѣзѣторѣште.

Апрѣиѣндѣсѣе Іа. Са Д. кѣпитанѣ сѣп. кѣ сѣита аѣчѣ, — дѣ-ченѣрѣ трѣаскѣрѣеа а вѣзѣи, мѣеле де попорѣ, дѣшѣрѣцѣи де доѣе пѣрѣцѣи алѣ дрѣмѣлѣи стрѣга: „Се трѣіеокѣ“ шѣ бандѣ мѣсѣкалѣ дѣн Нѣсѣзѣдѣ дѣнтѣнѣ че ле маѣ фѣрѣмѣсѣе пиѣсе ромѣнѣшѣтѣ, пѣнѣ че венѣ ашѣтѣпѣтѣлѣ ѣсѣне токѣма сѣз аркѣлѣ де трѣимѣсѣ, знде се скѣборѣ дѣн карѣтѣ стѣндѣ не локѣ фѣрѣ де а пѣшѣ не терѣто-рѣлѣлѣ позѣи дѣотѣрѣкѣ шѣ, дѣнѣ че се домѣи ѣнѣгѣлѣлѣ вѣватѣлѣрѣ шѣ алѣ трѣаскѣрѣлѣрѣ че дѣнѣ маѣ 1/4 де ѣрѣ, бѣневѣнтѣ рѣв. Дн. вѣкарѣи Моѣиѣи не Іасѣт. Са де не прагѣлѣ дѣотѣрѣкѣлѣи дѣн пѣ-мѣле дѣнтрѣгѣлѣи попорѣ дѣн дѣотѣрѣкѣ, арѣтѣндѣи вѣкѣрѣа тѣзѣрѣрѣ пѣнтрѣ доѣзѣндѣрѣеа знѣи атѣре конѣкѣзѣторѣи дѣн каре тотѣ патѣлѣ дѣн дѣотѣрѣкѣ шѣ арѣ дѣкѣрѣдеѣеа мѣ кѣ виѣторѣлѣлѣ шѣ фѣрѣчѣрѣеа дѣотѣрѣкѣлѣи есѣте конкѣрѣзѣтѣ дѣцѣелѣнтѣи конѣзѣчѣрѣи шѣ такѣлѣи че-лѣи модѣстѣ алѣ Іа. Сале, каре дѣла Дѣзмѣнеѣлѣ есѣте кѣзѣмѣтѣ а рѣсѣтѣторѣи ачѣеа, че де маѣ пѣлѣцѣи сѣкѣлѣ алѣ пѣрѣдѣтѣ попорѣлѣ а-чѣстѣ крѣдѣпѣчѣсѣ пѣтриѣеѣ шѣ монѣрѣхѣлѣи сѣлѣ етѣ. — Кѣ окѣи пѣлѣи де лѣкрѣиѣи де вѣкѣрѣе дѣшѣрѣзѣошѣлѣи Д. вѣкарѣи не Іа. Са. Дн. с. кѣпитанѣ дѣн пѣмѣле дѣотѣрѣкѣлѣи, еарѣ попорѣлѣ прѣрѣпѣсѣ дѣн не маѣ азѣге стрѣгѣрѣи: „Се трѣіеокѣ“ акомѣпанѣте де мѣсѣкѣ шѣ де трѣаскѣрѣи, карѣ нѣ ера де а се маѣ опѣрѣ. —

Іасѣт. Са Д. кѣпитанѣ с. пар' кѣ сѣрѣрѣнѣсѣ, дѣр' адѣнѣкѣ пѣ-трѣнѣсѣ де тѣте ачѣстѣеа, пѣшѣ пѣсѣте прагѣлѣ дѣотѣрѣкѣлѣи кѣ фѣцѣ сѣнѣлѣ, шѣ кѣ знѣ топѣ дѣлѣлѣ орѣторѣи, рѣсѣнѣзѣндѣ Дн. вѣкарѣи сѣ адѣрѣсѣ шѣ кѣтрѣ попорѣлѣ кѣм дѣн зрѣмѣтѣрѣеа: кѣ дѣнѣсѣлѣ, де кѣндѣ есѣте, дѣнѣ дѣрѣгѣторѣи нѣ алѣ аспѣратѣ, шѣ шѣ акѣма ачѣстѣ дѣлѣлѣ дѣрѣгѣторѣеа фѣлѣндѣлѣ ла корѣеле пѣлѣлѣи, ниѣидѣкѣм нѣ ар еѣ примѣт'ѣ, дѣкѣ нѣ ар еѣ фѣстѣ маѣ пѣинѣте асѣкѣрѣатѣ дѣспре дѣкѣрѣдеѣеа ачѣсѣтѣи попорѣ де о мѣмѣ кѣ елѣ — дѣнсе пѣнѣ а нѣ пѣшѣ маѣ дѣлѣзѣнтѣрѣ не терѣторѣлѣлѣ ачѣстѣи дѣотѣрѣкѣлѣи фѣче а-тѣнтѣ попорѣлѣ, алѣ кѣрѣи конѣкѣзѣторѣи дѣчѣе елѣ азѣ а еѣ, кѣ фѣиндѣ елѣ дѣн постѣлѣ ачѣстѣ грѣшѣ ноѣ, мѣ шѣ дѣотѣрѣкѣлѣи ноѣ, кѣ тѣте кѣ дѣнѣсѣлѣ арѣ дѣпѣинѣтеа окѣлѣрѣи пѣмаѣ фѣрѣчѣрѣеа пѣтриѣеѣ шѣ а нациѣнѣи сале, тотѣшѣи пѣмаѣ аша ва пѣтѣ корѣсѣнѣnde кѣзѣмарѣи

оале, ши допиндолорѣ ачестѣи дистриктѣ, дѣкъ пої не лънгъ дн-кредереа, каре іашѣ арѣтаг'о пълъ акъша, воиѣ спрѣжѣніи дн им-плініреа ачестеї дерегѣторїи, каре акъша ла днчепѣтѣ ва фї кѣ челе маї марї грѣвѣтѣ днпрезнатѣ.

Ла ачестѣ зрмарѣ челе маї днфокате вивате ши стрїгѣрї: „се трїбѣскѣ“ ши вѣкѣрїа, кареа се потеа четї де не фаца фїѣ-кѣрїи individѣ, дн ачестеа маї мѣлте шиї де оменї, ера асеме-неа вѣкѣрїеї ероїлорѣ, че деспѣрѣндѣ де інвїцере — сѣ арѣкѣкѣ дегермінациї ла зна дн дѣсе ши реовѣтѣндѣ се ре'пторѣкѣ ка дн-вїнгаці репортѣндѣ челе маї ілѣстре кѣзнїї де лѣрѣ.

Іа. Са D. кѣпїтанѣ сѣп. 'ші контїнѣзѣ кѣлѣторїа днкѣпїзѣратѣ де сѣте де жѣнї кѣлѣрѣці, днѣрѣкѣці дн костѣмѣ націоналѣ ши маї тоці кѣ флѣмѣрї трїколѣре націонале дн мѣлѣ, еарѣ дн дѣ-рѣпѣтѣ зрмарѣ маї мѣлте зѣчї де трѣсѣрї.

Аша венї днпре вивате пълъ ла Салва, знде ера рѣдікатѣ алѣ доїлеа арѣкѣ де трїзмѣлѣ кѣ інскрїпцізїнеа „бѣрѣатѣлѣ допїрї-лорѣ“ ши ачї фїндѣ асемеенеа веневетѣтѣ, венї пълъ дн капѣтѣлѣ Нѣсѣвѣлѣ, знде ера алѣ 3-а ши чѣлѣ маї помносѣ арѣкѣ де трї-змѣлѣ, кѣ інскрїпцізїнеа „вїртѣтеа романѣ ре'пвїѣтѣ.“ Дѣалѣнѣлѣ дрѣмѣлѣ ера маї мѣлте сѣте де фетїде романе, днѣрѣкѣте сер-вѣторѣште, ши трѣкѣндѣ Ілѣстр. Са прїнпре елѣ дн арѣкѣкѣ кѣзнїї де флорї дн карѣтѣ, кѣпѣтѣндѣ: „дѣштѣпѣтѣте романе.“

Ачї 'лѣ аштѣпѣтѣ преодїмеа, інтѣліценца ши апрѣне ла 4000 де оменї венїці дн тотѣ дистриктѣлѣ, карїї лѣ салѣтарѣ кѣ знѣ „се трїбѣскѣ“ акомпанѣтѣ де 12 треаскѣрї ши мѣоїкѣ днтопѣтѣ-рїѣ, ши се петрѣкѣ де тотѣ мѣлѣтїмеа пълъ ла корѣлѣлѣ дестї-патѣ, знде дескѣлѣкѣндѣ 'лѣ веневетѣ Dn. протопопѣ Бѣздѣг дн пѣтеле клѣрѣлѣ. Ілѣстр. Са дн реовѣнеа, ши днтрѣндѣ апої дн касѣ, пѣмаї де кѣтѣ се днчепѣрѣ вїсїтеле де веневетѣре але преодїмеї, інтѣліценцеї, офїцірїлорѣ дн тотѣ дистриктѣлѣ, а фоштї-лорѣ амплїоїаці ч. р. пѣскѣці дн дистриктѣ, а попорѣлѣ дистриктѣ-лѣ прїп 46 жѣзї комѣналї, а тѣтѣрѣлѣ корпорациїлорѣ Нѣсѣвѣ-лѣ ши а інтѣліценцеї романе дн чѣлѣлѣлѣ дистрикте ши комїта-те. Ілѣстр. Са вѣзѣндѣ, кѣ попорѣлѣ тотѣ пѣ вѣоа а се днпрѣ-штїа дїнаїнѣтеа касеї, дескїсе фѣрѣстра ши ле маї мѣлѣтїмї одѣтѣ петрѣ сїмѣментѣле арѣтѣте.

Ачї пѣ се пѣте трѣче кѣ ведереа інскрїпцізїнеа де не флѣ-мѣрїле трїколѣре націонале, кѣ карї маї тѣте касѣле опїдѣлѣї по-стрѣ ера імпенѣте, ши адекѣ дн чѣле маї мѣлте де днсемнатѣ ера не чѣлеа дѣла прѣторїѣлѣ провїсорїѣ ши корѣлѣлѣ Іа. Салѣ: „agere et pati fortia romanorum est“ — ла докѣлѣ дестїпатѣ де конгрѣгациїне „вїртѣтеа романѣ ре'пвїѣтѣ“, не флѣмѣрѣ пре-паранзїлорѣ „15. Маїѣ“ — не а школарїлорѣ анѣлѣ 1778 (анѣлѣ рѣдікѣрїеї інстїт. школастїкѣ дн Нѣсѣвѣлѣ), ла профѣсорїѣлѣ Пе-трї: „Лїберѣте констїтѣціоналѣ“, ла касѣ комѣналѣ: „астрономїѣ мѣнїціналѣ“, — ла прѣотѣлѣ rom. катоїкѣ: „егалїтѣте націоналѣ перѣфекѣтѣ“ шчл. (Ва зрѣта.

Адреса магіарѣ!

Адреса дїетеї магіаре пѣ о прїмї Маїѣстѣтеа Са, пїчї дѣнѣтациїнеа каре о дѣсе пѣ фѣ прїмїтѣ. Прѣшѣдїнції дїетеї сѣ днторѣсѣрѣ днѣрѣпѣтѣ дн Віѣна дн 30. Іанїе а. к. Прѣ-шѣдїнтѣле Колѣманѣ Гїці дндатѣ ши рапортѣ дн 1. Ізліе дн каѣа дѣнѣтациїлорѣ, кѣтѣкѣ прїнтр'о скрїоѣре де мѣлѣ а МаїѣстѣтѣїСалѣ, дндрѣнтѣтѣ кѣтрѣ графѣлѣ Анопї, і с'а датѣ знѣ реокрїпѣтѣ кѣ днсѣрѣчїнаре, ка сѣпѣтѣ рѣспѣндѣреа са сѣ'лѣ днпѣртѣшѣскѣ фѣрѣ атѣнаре касеї дѣнѣтациїлорѣ; реокрїпѣтѣлѣ сѣ четї дн дїетѣ ши кѣ-прїнсѣлѣ лѣї дѣпѣ телеграмѣ е зрѣторїѣлѣ:

„Днпѣрѣтѣлѣ днпїнѣ днѣрѣпѣтѣ адреса чѣа вѣтѣмѣтѣре де дѣмнїтѣтеа трѣпѣлѣ ши де дрѣнтѣрїле Салѣ де Домнїторїѣ, дн-тр'ачѣеа не лънгѣ допїнца де а рѣспѣнде не фацѣ ла днтрѣвѣ-чѣнїле чѣле імпорѣтанѣ, кѣпрїнсе днтр'ачѣеа (адресѣ), траѣе лѣ-ареа амїнте а дїетеї ла прочѣдѣреа дїетеї де днкорѣнаре дн а. 1790 ши спре ачѣеа, ка адреса сѣ се аштѣрпѣ дн аотѣлїѣ де модѣ, каре сѣ се потрївѣокѣ кѣ дѣмнїтѣтеа трѣпѣлѣ ши кѣ дрѣ-пѣтѣрїле салѣ де домнїторїѣ ерѣзїте.“ —

Каса дѣнѣтациїлорѣ отѣрѣ, кѣтѣкѣ ва тїпѣрї реокрїпѣтѣлѣ ши дѣпѣ вѣрео кѣтѣва зїле се ва конѣлѣта асѣпра лѣї.

Каса магнацілорѣ сѣ адѣпѣтѣ тотѣ дн прїма Ізліе дѣпѣ прѣзїѣлѣ сѣпѣтѣ прѣшѣдїнца конѣлѣї Анопї (жѣдѣчѣле кѣрїеї); ачѣоѣта дн-пѣртѣшї магнацілорѣ реокрїпѣтѣлѣ преа днпѣтѣ, каре сѣпѣ:

„Кѣ тѣте кѣ дн сѣрїосїтѣте амѣ днпѣртѣшїтѣлѣ аззїндѣ де конѣлѣтѣрїле дїетеї, каре сѣ днпѣрѣ дн каѣа де жоѣлѣ асѣпра дрѣнтѣрїлорѣ Нѣостре прѣаднѣлѣте де Домнїторїѣ, прѣкѣт ши де реѣтрѣсѣрїле (дн кѣвѣжѣтѣрї) карї ера дндрѣнтѣте дн конѣтра дрѣ-пѣтѣлѣ Нѣострѣ ерѣзѣторїѣ пѣдїсѣпѣтѣлѣлѣ, кѣвенїтѣ Нѣозѣ, ка реѣе моштѣнїторїѣ дн Ънгарїа дѣпѣ леѣе, тотѣшї не венї а крѣде, кѣ

ачѣле аѣ ешїтѣ маї мѣлѣтѣ дн днфокѣреа моментѣпѣ а орѣторї-лорѣ, дѣкѣтѣ ка сѣ ле потѣмѣ прївї де о сїпчѣрѣтѣ тѣлѣтѣчїре а сїмѣментѣлорѣ дїетеї конѣокѣте.

Днсѣ фїндѣкѣ адреса Нѣозѣ сѣстѣрпѣтѣ атѣтѣ дн фортѣ кѣтѣ ши дн текѣтѣ не десѣмѣтѣї пѣрѣреа ачѣа грѣшїтѣ, аша сѣре апѣ-рѣреа змїлітѣлѣї рѣспѣктѣ кѣвенїтѣ пѣрсѣнѣї пѣостре прїпѣїаре ши дрѣнтѣлѣї пострѣ де реѣе моштѣнїторїѣ не карѣ'лѣ прѣтїнде атѣтѣ трѣпѣлѣ, кѣтѣ ши дѣмнїтѣтеа лѣї кѣ тотѣ дрѣнтѣлѣ, каре днсѣ дн адреса ачѣеа а статѣрїлорѣ ши а репрѣсѣнтѣнцілорѣ дн конѣтра ѣсѣлѣї дѣрїї се лѣсѣ де о парѣте, не днпѣтѣ де чѣа маї днпѣлѣтѣ овлѣгѣмїпѣте а реїѣпта адреса, каре кѣ вѣтѣмѣреа дрѣнтѣлѣї ре-ѣескѣ пѣ се дндрѣнтѣ кѣтрѣ реѣеле моштѣнїторїѣ дн Ънгарїа, допїндѣ днсѣ фортѣ а не пѣтѣ кѣ сїпчѣрїтѣте докїара асѣпра імп-портѣнтѣлорѣ днтрѣвѣчѣнїї кѣпрїнсе дн адреса статѣрїлорѣ ши а репрѣоѣжѣнтѣнцілорѣї дѣрїї, проѣокѣтѣ прїп ачѣоѣта не статѣрї ши репрѣсѣнтѣнції дѣрїї кѣ сѣрїосїтѣте, ка днпѣндѣсе де прочѣдѣреа обсѣрѣватѣ кѣ окасїзїнеа дїетеї де днкорѣнаре дн анѣлѣ 1790, сѣ не аштѣрпѣ адреса дн асѣлѣї де фортѣ, ка прїмїреа ачѣелїаш се пѣтѣ корѣспѣнде атѣтѣ дѣмнїтѣцїї корѣнѣї, не каре пої трѣвѣе сѣ о апѣртѣмѣ дн конѣтрѣ ла орѣе атакѣрї, кѣтѣ ши дрѣнтѣрїлорѣ пѣостре ерѣзїте де Домнїторїѣ.“

Каса магнацілорѣ асѣлѣтѣ кѣ сѣрїосїтѣте ла четїреа реокрїп-тѣлѣї. — Конѣсїзїнеа е шарѣ ши тїмѣлѣлѣ крїтїкѣ. Сѣ фїмѣ кѣ лѣаре амїнте. —

Дѣспре касѣа націоналїтѣцїлорѣ се скрїе, кѣ партїта чѣа лї-берѣлѣ магіарѣ днпѣрѣдѣште націоналїтѣцїле Ънгарїеї дн історїко політїче ши етнѣографїче ши дѣачї ворѣ лѣа пѣкѣтѣлѣ де плекѣре спре а ле мѣлѣтїмї ши гаранѣта дрѣнтѣрїле. Днсѣ парѣнїсе, кѣ а-чѣоѣта касѣ сѣ ва днпїнѣе еарѣшї чїне штїе не кѣндѣ. —

МАЇ НОѢ. Телеграмѣ. Гѣбернѣлѣ а днпѣртѣшїтѣлѣ адре-сѣреа Днпѣрѣтѣлѣї трѣмїѣлѣ ла Ънгарїа кѣ сѣнатѣлѣ імпѣрїалѣ ши мїп. Штѣрлїнгѣ дѣ оперѣнцѣ, кѣ ачѣѣста днтрѣвѣчѣне сѣ ва ре-солѣї кѣтѣ маї днгрѣвѣ.

Каса де сѣсѣ а сѣнатѣлѣї імпѣрїалѣ ши трѣмїѣе о дѣнѣтѣ-ціїне ла Днпѣрѣтѣлѣї, каре се дескѣпѣре, кѣ са ва прївї орѣе атакѣ фѣкѣтѣ дн конѣтра дѣмнїтѣцїї Днпѣрѣтѣлѣї, ка кѣтѣ ар фї дндрѣнтѣтѣ асѣпра днтрѣгѣлѣї імпѣрїѣ ши Днпѣрѣтѣлѣї пѣте конѣта не адерїнца касеї. Тотѣ асемеенеа дѣкїѣрѣре фѣкѣ ши касѣа дѣ-пѣтѣцілорѣ дн сѣнатѣлѣї імпѣрїалѣ кѣ аклѣмѣціїне дн парѣтеа дрѣанѣтѣ. —

Дн Пѣста се отѣрѣ дн 1. Ізліе дн касѣа де сѣсѣ озпѣт прѣ-шѣдїнца тѣвернїкѣлѣї Дѣорѣїѣї Маїлатѣ, ка епїскопїлорѣ гр. п. знїдї сѣ се асемеенеа лѣкѣ кѣвїпчѣсѣ дѣмнїтѣцїї лорѣ дн дїетѣ дн шїрѣлѣ чѣлорѣлѣлѣї мѣмѣрї еклѣсїастїчїї аї касеї де сѣсѣ.

Дн афарѣ не адѣче „Монїторѣлѣ“ Франѣеї днштїпдѣреа, кѣ Наполеонѣ а реѣкѣпѣскѣтѣ фортѣмѣлѣ не Вікторѣ Еманѣелѣ де реѣе алѣ Італїеї, днсѣ дѣодѣтѣ ши дѣкїѣрѣ, кѣ пѣ іа асѣпрѣшї солїда-рїтѣтеа петрѣ днтрѣпрїндѣрїле, че ар тѣрѣѣра пѣчѣеа Еѣрѣнѣї; еарѣ трѣпѣле дн Рома ворѣ маї рѣмѣлѣ, пълъ кѣндѣ се ва афлѣ гаранѣїе дѣажѣнсѣ петрѣ інтѣресѣле, че ле дїне аколѣо. Рїкасѣлі мїп. прѣшѣдїнтѣ дн Тѣрїнѣ рѣспѣнде кѣ мѣлѣтїмїтѣ Днпѣрѣтѣ-лѣї, адѣѣе днсѣ тотѣ одѣтѣ, ка Днпѣрѣтѣлѣї се пѣ'шї зїте, кѣ Італїа вѣреа сѣ'шї капѣте Рома де чѣнтрѣлѣї реїмїѣлї. — Дн Рома сосї ла Вікторѣ Еманѣелѣ о дѣнѣтѣціїне, кѣ о адресѣ сѣпѣтѣкрїсѣ де 10 мїї романї, ши реѣеле ле дѣде оперѣнцѣ, кѣ Рома ва венї дн сѣкѣртѣ дн посѣоїзїнеа Італїеї ши дѣпѣ еа кѣ тоції ворѣ траѣе ши Венеціа а касѣ.

Авѣстриа рѣспѣнсе ла актѣле Франѣеї че реѣкѣпѣскѣ не Вік-торѣ Еманѣелѣ де реѣе алѣ Італїеї, кѣ еа аштѣпѣтѣ сѣпѣстрѣреа трактѣтѣлѣї дѣла Цїрїѣ, де алтїмїтрѣнеа, пѣ се опѣне. —

— Днпре Мѣнтѣнегрѣнїї ши тѣрчї еарѣ се фѣкѣ вѣрѣсѣре де сѣпѣе, кѣ рѣтраѣѣреа Мѣнтѣнегрѣнїлорѣ дн мѣнцїї. Рѣѣвїцїї кѣ вѣрео 1000 капѣте де вїте се афлѣ не пѣтѣпѣтѣлѣї азѣтрїакѣ.

Incunoscintiare de luatu in séma.

Subscribulu face prin acésta cunoscutu onoratului publicu, ca se afla sositu aici cu o multime aléasa de

instrumente optice

din fabricele frantiese si engleze cele mai renumite si va remanea aici numai unu timpu scurtu.

Contandu la unu concursu numerosu po'u serbi si cu afisiu.

Cu deplinu respectu

Iosifu Heinrich,

opticululu din Clusiu.

Depositoriu se afla in cetate la „Coróna“ odaia Nr. 1.